

Meslek Etiği ve Meslek Etiği İlkeleri, Etik Karar Verme ve Etik Dışı Davranışların Gerekçelendirilmesi

İnayet Aydın

25.07.2019, 09:30-12:30

Herhangi bir yaşam alanında "iyi" olarak kabul edilen etik değerler kendilerini alışkanlık, kural, ilke ya da standartlar şeklinde gösterirler. Bir meslek ya da uygulama alanında bu etik ögeler bir araya getirilerek etik kod adını taşıyan yazılı dizgeler oluşturulur. Bir meslek kodunda yer alan ögelere, her meslek üyesinin uyması gerekmektedir. Bununla bir birlikte değişik alan ve konulardaki etik kodlar bir yaptırım kaynağı değildir. Bu kodlar bir işin nasıl yapılması gerektiğini, nelere uyulması gerektiğini, ne biçimde yapılması gerektiği gibi sorulara yanıt veren ilke ve kuralları ortaya koyar. Değer kavramı, ekonomik, sosyal, bilimsel ve felsefi analizlere bağlı olarak, insanın değer yükleme eyleminin bir tezahürüdür. İnsanın her bir eylemi değerlerle ilgilidir çünkü bir değerini koruyarak ya da bir değerini çığneyerek ya da her ikisini birden yaparak eylemde bulunuruz. Bu anlamda bireyler etik karar verme ya da etik davranış sürecinde değer, ilke, kural ve standartlardan yararlanırlar. Bireylerin etik farkındalığının artırılması ve etik muhakeme gücünün geliştirilmesi etik eylemin ön koşuludur.

İçerik akışı

1. Meslek Etiği ve Meslek Etiği İlkeleri
 - 1.1. Meslek Etiği Kavramı
 - 1.2. Meslek Etiği İlkelerinin İşlevleri
 - 1.3. Meslek Etiğinde değer, ilke, kural ve standartlar
 - 1.4. Çeşitli Mesleklerde Etik İlkelerden Örnekler (Yargı, Tıp, Eğitim, Kamu Etiği)
2. Etik Kara Verme ve Etik Dışı Davranışların Gerekçelendirmesi
 - 2.1. Etik İkilem Türleri
 - 2.2. Etik karar verme Aşamaları
 - 2.3. Etik Dışı Davranışların Gerekçelendirme Yolları
 - 2.4. Davranışın Etik Açıdan Yargılanması

Çarpıcı olgu/Vaka örneği

https://www.youtube.com/watch?v=yg16u_bziPE (Tren problemi)

Farklı meslek Alanlarından Küçük Örnek Olaylar

Kavramsal Çerçeve

En genel anlamda karar, eylemi etkileyen yargılar biçiminde tanımlanabilir. Karar vermek birden fazla seçenek arasından seçim yapmak demektir. Bu seçimlerin yapılması etik açıdan değerlendirmeler yapmayı da gerektirir. Etik açıdan duyarlı bir kişi, eylem ve kararlarının yaratacağı sonuçlarını ve bunların yaratacağı durumların sorumluluğunu da üstlenmek zorundadır.

Etik karar verme sürecinde niyet-eylem- sonuç ilişkisinin kurulması en önemli aşamalardan biridir. Bu nedenle bireylerin etik farkındalığının artırılmasında niyet, eylem ve eylemlerinin yaratacağı sonuçları nasıl sorgulayacakları öğretilmelidir.

Etik karar vermede en önemli unsur durumlara göre en iyi ve en doğru olanı seçebilmektir. Etik genellikle siyah ve beyaz gibi birbirinden ayrılamayan gri alanların çözümlenmesi ile ilgilidir. Bu nedenle yöneticilerin tek tek durumları analiz edip ilke ve kurallar çerçevesinde etik değerlendirmeler yapmaları gerekir. Aksi halde genel çözümler durumlara göre etik açıdan tartışmalı olabilirler. Bu nedenle etik karar verme aşamalarının uygulanması yönetimde etik davranışın geliştirilmesi açısından çok önemlidir.

Etik dışı davranışların ussallaştırılması ve çeşitli gerekçelerle haklı kılınmasının kolaylaştırılmasını önlemede en temel araç etik karar verme süreçlerinin kullanılmasıdır. Bu nedenle insanların etik dışı davranışlarını nasıl haklılaştırdığının incelenmesi önemlidir.

Bir karar ya da eylemden önce bireylerin davranışlarını yargılamak için kendilerine sorular sormaları önemlidir. Bu sayede etik sorunlar ortaya çıkmadan önlenabilir.

https://www.youtube.com/watch?v=yg16u_bzjPE (Tren problemi)

<https://www.youtube.com/watch?v=vt2u9GoPpH0> (Benim arabam kartal)

- Aydın, İnalet. *Yönetmel Mesleki ve Örgütsel Etik*. PEGEM Akademi Yayıncılık-2016.
- Aydın, İnalet. *Eğitim ve Öğretimde Etik*. PEGEM Akademi Yayıncılık-2016.
- Aydın, İnalet. *Akademik Etik*. PEGEM Akademi Yayıncılık-2016.